

עין משפט
נר מצוה

יד:

יִיהבוּ לַיהוָה שְׁחֹר וּשְׁקָץ. נראה דהך צעיא היא אפילו לרצנן דאסרי צין התרנגולים דליכא למימר דעד כאן לא אסרי אלא בשיש שם לצניס ושחורים ואמר זה וזה ולא יש לחוש דדעמיה אלבן וקונה שחור מפני לבן שעמו אצל הכא כי יהצי ליה שחור

ושקיל ליה ואילו אינו יודע שיתנו לו לבן: **הַצֵּב** קשבא. פ"ה והוא מין

תמרים והכי נמי משמע בפ"ק דמגילה (דף יז:) דקאמר התם מלי טסקא דקשי וטסקא הוא סל ששמימין צו

תמרים כדאמרין גריס הורק (גיטין דף עח.) טסקא דאכלה ציה תמרים וקשצא נמי משמע צפרק הכונס (צ"ק דף נח: ושם ד"ה קשצא) שהוא דקל גצי ההוא דקן קשצא מתצריה אמר ריש גלותא לדידי חזי לי ותלת תאלתא צקינא הוו קיימי ותאלי הס דקלים צמורים כדמשמע צפרק המוכר את הצית (צ"צ דף סט:) וקשיא אמאי נקט דקל טצ כיון דדקלי כולוהו אסרי לנך נראה לפרש דתרי מיני קשצא ניניהו האחד נושא תמרים ומיניה מיירי בכל הני שהצאמי אצל האי דהכא הוא מין עשצ שצו תיחס יהושע לישראל את הארץ וכן משמע צפרק ח"ה (סס דף טו.) שמעמידין אותו על המנצרים דאמרין אין שם לא מיצר ולא חצז מאי וצעריון (ערך חצז ה') פירש כל חצנא דהכא שהוא יערת הדבצ קנה שגדל צו נוקר"א וצמסקנא דהך שמעתא כתב ר' צרוך צרי' כיון דשאר דברים פירושו אסור א"כ אסור לעולם למכור לכומר עוצד כוכבים לצונה דהוי כמו פירושו דדבר צרור הוא דלמתקוצת צעי ליה ועוצר משום לפני עור וגס אסור למכור שעוה לשום עוצד כוכבים ציוס איד ההוא אצל ודאי צשאר ימים מותר וכן אותם כלי עצודת כוכבים שישראל קונה לאחר שפגמו העוצד כוכבים וצטלו מ"מ אסור למכור לעוצד כוכבים כמו שהוא עד שיהא ניתן כולו דצשציל פגימה אחת אינו מניח לתת צו י"ן לקלם לעצודת כוכבים והכי נמי ספרי' פסולים הראוים למיפלה צצית עצודת כוכבים אסור למכור להם לכומרים דעוצר משום לפני עור ואף לעוצד כוכבים שאינו כומר אסור דצודאי יתגנו או ימכרנו לכומר: **מִקּוֹם** שנהגו ש"א לַמָּכּוּר אֵין מוֹכְרִין. פירוש משום חשצ רביעה ועצר אלפני עור וגו' ומדלג מפלגי הכא צין אית ליה צהמה וצין לית ליה צהמה אלמא משמע דאפילו אית ליה לעוצד כוכבים צהמה אחרינתא אסור וקשה להר"ר אלחנן מ"ש מדלעיל (דף יז.) גצי תקרוצת דאי אית ליה לדידיה צמה שרי לישנא דלפני עור והכא קיימית לאותו לישנא כדפרי' ותירן ר' יהודה דשאני רביעה שהוא מתאחז

לכל צהמה וצהמה וא"ת צמקום שנהגו שלא למכור נמי נימא לשחיטה וצנה כדקאמרין צגמ' גצי רב הונא דוצין פרה לעוצד כוכבים משום דאימר לשחיטה וצנה ויש לומר דקתם צהמה דקה לגדל היא עומדת כעז לחלצה ורחל לגימחה: **שִׁלְמִין** ושבורין. פירוש דגורין צבורין אטו שלימין ותימה מ"ש מפרה דתלינן צאימר לשחיטה וצנה ובצבורין ודאי לשחיטה וצנה וי"ל דצבורין כי חזו לה עולמא צצית העוצד כוכבים צצרי דשלמין וצצית העוצד כוכבים נשתצרו וכי וצין לאו לשחיטה וצין אצל פרה אפילו לאחר ימים רצים כי חזו לה עולמא צציתיה דעוצד כוכבים אמר לשחיטה וצנה לפי שאינה ראויה למלאכה כל כך אצל אין לפרש דאינה ראויה

למלאכה כלל דהא אמרינן צגמ' (לקמן טו.) ישראל ששכר פרה מכהו משמע דפרה צת מלאכה היא וכן (סס:) לא ^ו ישכור לו פרה החורשת צציעית אלמא צת מלאכה היא רשצ"ס ^{יז}: **וְבֵן** בתירא מתיר בסום. פ"ה משום דלרביצה צעי ליה כיון שאין מלאכתו אלא צריצה ואין צריכה חיוב חטאת אלא שצות ולא דק דודאי צמיוחד לרביצת אדם אמר צגמ' המלניע (שבת דף צד.) דאפילו רצנן מודו דליכא חיוב חטאת משום דחי נושא את עצמו ולא פליגי אלא צסום המיוחד לעופות וא"ת צגמ' הס דעעממיהו דרשנן דלסרי הכא היינו משום דס"ל דאין חי כוח דעופות נושא את עצמו דלמא טעממיהו כרצי ^{יז} דגור משום מורת כלי וצין וי"ל דמדכילו ליה עס שאר צהמה גסק דעעממיהו ממה שיש איסור צשעת מכר משום שאלה שכירות ונסיוני אלמא ש"מ צסום נמי היינו טעממיהו: **אֶמְרָךְ** רב במקום שאסרו לייחד אסרו לַמָּכּוּר בּוֹ. פירוש דטעמא דשרו רצנן צמקום שנהגו למכור היינו משום דלא חשדי על הרביעה וה"ה לייחד אלמא תלי רב טעמא דמכר צחשד דרביעה וקשה לר"י אמאי לא פריך ליה ממתני' דלקמן (דף טו:) צשעמעין מקום שנהגו למכור צהמה דקה לכותים מוכרין וצמקום שנהגו שלא למכור אסור והתם ליכא חשד דרביעה כדפריך לקמן דאין כותים חשודים על הרביעה ורמיך עיון ולמאי דהדר ציה רב ניחא:

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

לאו ססמא לריכא **נמימר** דמוצנינן. דלא תנינן אלא תרנגול לבן אצל חיטי חוורתי מותר: **אפי' ססמן נמי לא**. וקשיא לרבי זירא דאמר תרנגול למי מותר למכור לו תרנגול לבן: **סד"א האי גצרא לאו לעצודם כוכבים קצעי**. דהא אין דרך חיטין להקריצ לעצודת כוכבים: **אלא מיצק אציק ציה**. קשור. ואילו קוין מידו שום חפץ ללורך עצודת כוכבים היה נותנה צוול מתוך שהוא דרוק לעצודת כוכבים וסבור כי היכי דאציקנא צה ויהיצנא כל מידי דאית לי צוול ללורך עצודת כוכבים כ"ע נמי אדוקין צה סצר אימא לעצודת כוכבים קצעינא ויהצו לי צוול ומיהו אין לצו לעצודת כוכבים ולישטרי קמ"ל: **קטוע**. רגל: **איערומי אעריס**. ידיע הוא שאין קטוע מאי וימכרו לו שלם אלא להוציא מלצם שלא יצינו שללורך עצודת כוכבים הוא תוצע קטוע: ויהצו ליה שחור ושקיל כלומר כשמוכרין לו שחור לצדו שקיל ליה. ואליצא דר' יהודה מיצעיא ליה הכי ולא לרצנן דרצנן אפי' צין התרנגולים אסרי: דקל טצ ודקל ציש שני מיני דקלים הס: **אין מוכרין לנן צמחוצר לקרקע**. כדמפ' לקמן (דף כ.) משום דכתיב לא תחנסי' לא תמן להס חוני' צקרקע: **קשצא**. מין תמרים כמו (מגילה יז:) מלא טסקא דקשצי.

ואית דאמר היינו תלוצה שצו תיחס יהושע את הארץ (צ"צ דף טז.) ועשצ נאה הוא: **קורייטי**. מין פירות. וי"א עפרורית קרטי לצונה ואינו נראה דא"כ אמאי לא ידעי: **דכי אולס להסם**. לא"י: **בתנאי' מקום שנהגו למכור צהמה דקה**. כגון מקום שלא נחשדו על הרביעה והכי מפרש לה צגמרא. ואל ישנה אדם מפני המחלוק' לא גרס לה הכא אלא צפסחים (דף יז:) גרס לה: **ובכל מקום אין מוכרין לנן צהמה גסה**. מפני שמיחדת למלאכה ועושה צהמתו מלאכה צשצת: **עגלים וסייחים שלמים וצבורים**. ואפילו צצורים שאין ראין למלאכה גזרו צהו רצנן דלמא אחי' לחלופי ואחי למוצן להו גדולים ושלמים הראוין למלאכה ואיכא למיחש להו לשאלה ולשכירות ולנסיוני כדמפרש טעמא צגמ' [טז:]. **מסיר צצורה**. מפרש טעמא צגמ' [טז:]. **מסיר צסום**. שאין מלאכתו אלא לרביצה ורביצה צשצות היא ולאו מלאכה משום דחי נושא את עצמו לא איכפת לן אי אחי להשאילו ולהשכירו: **גב' מפני שחשודין על הרביעה**. ואיכא משום לפני עור לא תמן מכשול' דצני נח נטטו על הרביעה דכתיב (צדאשת צ) והיו לבשר אחד ילאו צהמה וסיה שאין נעשין צשר אחד (סנהדרין דף נח:). **אמר רב צמקום שפסיו למכור צו**. כלומר יחוד נמי צמנהגא

תליא מילתא ומקום שנהגו למכור דקתני מתני' כגון צמקום שאין חשודין על הרביעה לפיכך תמירו לייחד: **ומקום שאסרו לייחד**. כדקתני אין מעמידין מיירי צמקום שחשודין על הרביעה שמהנהגם צנך ולפיכך אסורין למכור והכל הולך אחר המנהג. ולא קשיא הא דלא קאמר נמי כי האי לישנא מקום שאסרו למכור אסור לייחד כי היכי דקאמר מקום שהמירו למכור תמירו לייחד משום דהמירו למכור דקתני קא מהדר אמתני' דקתני מקום שנהגו למכור מוכרין דתנא דידן לא איירי אלא צמכירה ומקום שאסרו לייחד ^ה דקמהדר אהיא דאין מעמידין דמיירי צאיסור יחוד: ור"א

תליא מילתא דפרה צת מלאכה היא וכן (סס:) לא ^ו ישכור לו פרה החורשת צציעית אלמא צת מלאכה היא רשצ"ס ^{יז}: **וְבֵן** בתירא מתיר בסום. פ"ה משום דלרביצה צעי ליה כיון שאין מלאכתו אלא צריצה ואין צריכה חיוב חטאת אלא שצות ולא דק דודאי צמיוחד לרביצת אדם אמר צגמ' המלניע (שבת דף צד.) דאפילו רצנן מודו דליכא חיוב חטאת משום דחי נושא את עצמו ולא פליגי אלא צסום המיוחד לעופות וא"ת צגמ' הס דעעממיהו דרשנן דלסרי הכא היינו משום דס"ל דאין חי כוח דעופות נושא את עצמו דלמא טעממיהו כרצי ^{יז} דגור משום מורת כלי וצין וי"ל דמדכילו ליה עס שאר צהמה גסק דעעממיהו ממה שיש איסור צשעת מכר משום שאלה שכירות ונסיוני אלמא ש"מ צסום נמי היינו טעממיהו: **אֶמְרָךְ** רב במקום שאסרו לייחד אסרו לַמָּכּוּר בּוֹ. פירוש דטעמא דשרו רצנן צמקום שנהגו למכור היינו משום דלא חשדי על הרביעה וה"ה לייחד אלמא תלי רב טעמא דמכר צחשד דרביעה וקשה לר"י אמאי לא פריך ליה ממתני' דלקמן (דף טו:) צשעמעין מקום שנהגו למכור צהמה דקה לכותים מוכרין וצמקום שנהגו שלא למכור אסור והתם ליכא חשד דרביעה כדפריך לקמן דאין כותים חשודים על הרביעה ורמיך עיון ולמאי דהדר ציה רב ניחא:

מסורת הש"ס

- (א) צ"ל דהצו ליה שחור כ"י. (ב) **רש"א**. (ג) כלומר מוסכת' עצודת כוכבים]. (ד) [לקמן יט:] (ה) [צדאשת יז:] (ו) [פסחים גג. כל המשנה יז]. (ז) [גיר' ר"ף ואל ישנה אדם מפני המחלוקת]. (ח) [לקמן טז:] (ט) שבת צד. צבורות צ. [לעיל יז:] [לקמן טח. פסחים גג. מוספ' רפ"ב]. (ט) [לקמן כב.] (י) [צדאשת יז:] (יא) [ויקרא יט.] (יב) [צ"ל ימכור]. (יג) [וע"ע מוס' לקמן טז. ד"ה אימור]. (יד) [לקמן טז.]

הגהות הב"ח

- (א) רש"י ד"ה ומקום שאסרו וכו' שאסרו לייחד דקתני קמהדר אהיא:

מוסף רש"י

- מקום שנהגו שלא למכור. דהחמירו על עמון דלמא אחי למכור גסק (פסחים יג.). אין מוכרין להם בהמה גסה. דגזרו ציה רצנן משום שאלה ומשום שכירות ומשום נסיוני ושכרל מצויה על צביחת צהמתו צשצת (סס.). עגלים וסייחים. קטנים ואע"ג דלאו צני מלאכה ניניהו מילאמי צמכירת גדולים, וצצורים מחלופי צמכרת שלימים (סס.). מותר בשבורה. למכור לעצ"ס צהמה שצשדו רגליה ומקום שלא נחשדו על הרביעה (בבברות ב.) קל משהי לה וצמטנו לה, הלכך לא חזי ליה ישראל גצי נכרי ולא אחי למיחשה מכירה אחריתי (פסחים סח.). מותר בסום. לפי שחללמיו לרביצה ונסיוני דדידי ליכא למצור צהן דאין צה אלא משום שצות, והכי נושא את עצמו, והא דאסרי למכור צהמה גסה לנכרי משום שאלה ומשום שכירות אסור, וסוס אי נמי דנושיל ומוגר לאו איסורא דאורייתא איכא, שאין וי מלאכה אלא הסום וגצי חוהרת צציתת צהמה מלאכה כמיצא (שבת צד.) ובצ"ז בבברות ב.) שששין להחלשנן שס עוצרי דריס שס ומעלים סצר לעגלים (קטן בבב.). שחשודין על הרביעה. וצני נח נאסרו צה צו ויש כאן לפני עור לא תמן מכשול (סס.).

מסורת הש"ס

(א) וַע' חוֹס' לָקֵמֵן כִּבּ: ד"ה (ורמיהו'): (ב) [לָקֵמֵן כִּבּ:]; (ג) [שָׁנַת קִנָּה: מִפִּי רִשִּׁי דִּהֲבָה נִרְאֶה דְלִיג' לִיה: רַשִׁ"א]; (ד) לָקֵמֵן כֹּא: [פִּסְחִים וּ:]; (ה) תְּרִמּוֹת פִּירָא מִיַּט' וַיִּמְנוֹת סוּ:]; (ו) וַיִּקְרָא טוּ:]; (ז) [סַנְהֶדְרִין נַח:]; (ח) [שָׁנַת קִנָּה:]; (ט) מַחֲלִי כִלִּ"ל רִשִׁ"א,

תורה אור השלם

1. ולא תביא תועבה אל ביתך וְהִיָּיתָ תָּרֵם בְּמִדּוּר שֶׁקֶץ תִּשְׁקָצְנָה וְתַעֲב תַתְּעַבְנָה כִּי תָרֵם הוּא:

דברים ז כו

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ושפעה וכו' דהפיר פפ. עיין משנות הריב"ש סי' כד:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אימור וכו' לתוס' בשר בפרק השאל:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א] תוס' ד"ה אימור לשחיטה וכו' ומשני אי אפשר ה"נ אבל מלת אבל מתקן:

מוסף רש"י

שלא תעקר. נעשית עקירה, הילכך לא רבע לה, אבל אדמור' לא חייש כשעומדת בפונדק (ושמן בב.). והמחמר אחר בהמתו. מניחא חמור טעונה קרוי מחמר (שבת קנב.). לא לבית דירה אמרו. לא לבית דירה המירו אלא להעמיד בו בהמות ועלם ולא שידור הוא זה (פסחים יז.).

וּרְ"א אומר אף במקום שאסרו לייחד. כדקמני כזהוא דאין מעמידין המירו למכור דיוחד בכל מקום אסור משום מכשול דרביעה ולא במנהגא תליא מילתא אבל במכירה ליכא למיחש לרביעה דעובד כוכבים חס על בהמתו מלרבעה מאחר שקנאה כדי שלא תעקר שנעשית עקורה דרביע' הילכך במנהגא תליא מילתא היכא דאחמור עלייהו דלא מוזני אחמור והיכא דלא אחמור שרי ולגזי העמדת בהמה בפונדקאות של עובדי כוכבים שהבהמה של ישראל היא אין העובד כוכבים חס עליה מלרבעה וקא עבר אלפני עור לא תתן מכשול^(א) ואהכי אסור: ואף רב הדר ציו. וקסבר כר"א: נהי דלרביעה לא חיישינן. דעובד כוכבים חס על בהמתו שלא תעקר: כיון דוצנה קנייה. ואינה של ישראל. ומשום לפני עור לא תתן מכשול לא קעבר דבני נח לא נלטוו על השביטה אבל גבי רביעה ליכא למימר הכי משום דהתם קעבר אלפני עור לא תתן מכשול (ויקרא יט) לפי שזני נח נלטוו על הרביעה^(ב) אבל על השבת לא נלטוו בני נח ומה שאסור לישראל לומר לעובד כוכבים עשה לי כך זהו משום ממנא חפץ? ודבר דבר (ישעיה נח) דבור אסור^(ג): **גורה משום שאלה**. אי שרינן לנזוני בהמה גסה ולא חיישינן למאי דעבדה מללכה בשבת אחי הוא לאושלי בהמתו לעובד כוכבים ועציד זה מללכה בשבת וקא עבר בלאו דכתיב (דברים ה) לא תעשה כל מלאכה וגו' וכל דהתתך דהשתא בהמת ישראל היא ומנאוה הוא על שביטתה: **שאלה קניי**. למי שאלת' דכיון דחייב באונסין הרי היא שלו: נסיוני. מנסה לה אי אולא ספיר כשהיא טעונה: ואולא **מחממי'**. מחמת קולו שהיא מכרת והולכת: מחמר לא שייך למימר אלא בבהמה הטעונה משאוי ופעמים שנותן עליה משא לנסותה אם הולכת יפה וי"ל מחמר בשבת ואיכא למ"ד בפרק בתרא במסכת שבת (דף קנד.) דחייב חטאת והתם פלוגתא: **אף במקום**.

הכי קתני במתני' אין משכירין להן בתים בא"י אבל בחו"ל משכירין ואף במקום שאמרו להשכיר לא לבית דירה אמרו שידור זו העובד כוכבים אלא לבית העלם לבית האזנורות מפני שמכנים לתוכה עבדות כוכבים: ואי שניירות קנייא. מאי איכפת ליה לישראל אם עייל לה עובד כוכבים עבדות כוכבים דדידיה קא מעייל: **יאבילנה כרשיני תרומה**. אע"פ שמונותיה עליו אינו גולן אם האבילה תרומת כהן לפי שתרומה ממון שאין לה תועפים היא שהרי נותנה לכל כהן שירצה ואם רצה היה יכול ליתנה לכהן זה שהשכיר לו פרתו ואותו כהן מסתמא ניחא ליה ומחיל אם האבילה הרבה כרשיני תרומה דמה לו להקפיד והלא אינה מיוחדת לו לפיכך מתוך^(ד) שידוע שנותן לבהמתו מאותן כרשינין הרבה צעין יפה יותר משאליו היה שלו ניחא ליה ואינו גולן אי נמי שגפלו לו מבית אבי אמו כהן: לא **יאבילנה כרשיני תרומה**. לפי שאינה שלו ואינו יכול להאבילה תרומה אלא לבהמתו קניית כספו: **אידיא דספסירא**. ע"י סרסור ישראל והמוכר נמי ישראל: **ועוד דלא מגלי מומא**. כיון דהוא למכרה לקחה אינו רואה שידוע בה מוס שבה הלכך לא מושיל ולא מוגיר: **אימור לשחיטה וצנה**. ותלינן לקולא ומתניתין בבהמה טמאה אפילו בסתמא א"י בטהורה ובמפרש ליה עובד כוכבים דלקוימיה קאי: ומנא

ועציד ציה מללכה וא"ת נהי דלשחיטה וצנה מ"מ ניחוש שמו ירביענה קודם שיטענה כי ההוא עובדא דאין מעמידין (לקמן דף כב:) **עבד כוכבים** שלקח אווזא מן השוק רבעה חנקה ואכלה וי"ל דמילתא דלא שכיח היא ולא גזור ציה רבנן והשתא חזינן דלכ"ע צין לרשצ"ם צין לר"ת אסור למכור לעובדי כוכבים עגלים וסחיין וכל בהמה טמאה וע"כ יש לתמוה במה היו סומכין למכור עגלים וסחיין לעובדי כוכבים וגם מסוסים נמי יש לתמוה דבשלמא אותן שאין מיוחדים אלא לרכיבה ניחא דהא פסיק ר' יוחנן (לקמן טו.) ככן בתיבא הממיר בסוס לפי שעושה זו מללכה שאין זה איסור דאורייתא ומטעם האוכף אין לאסור דהאוכף בטל לגבי האדם הרוכב עליו אבל מאותם סוסים שהם מיוחדים למשוך בקרון וגם לפעמים שהעובד כוכבים מפרש שקוניה בשביל מללכת חרישה ומשיתך קרון קשאי וי"ל דלפי מקנת התלמוד דשרי למזבן אידיא דספסירא ומפרש טעמא משום דלא ידעה ליה לקליה ניחא דגם בהמות שלנו אינן מכירות בקולנו וליכא למיחש לנסיוני גס אין רגילות להשאלם ולהשכירם מיהו מאותם שרגילים לשכור לעובדי כוכבים קשאי וי"ל דודאי הם הא דאסור למכור בהמה טמאה היינו דוקא צימיהם שהיו הרבה צידה ואם היה לו ללדס בהמה שאינו רריך לה היה מוכרה לחצרו ולא היה מפסידה אבל עתה מה יעשה שלא ימנא למכור יפסידנה ולכן נהגו הגאונים שגבולה הימר בדבר וכה"ג איכא לקמן דפריך אפי' חמיני ושעמי נמי לא מזבנן ומשני א"א ה"נ א] אבל כיון דא"א שרי ופסק רבינו ברוך דלפי זה אין להמיר אלא כשקונה הסוס לצורך עצמו וממלך עליו למכרו דאם לא ימכרנו יפסיד אבל לוקח סוסים למכרם כדי להרויח אסור דלא יקחם ולא יפסיד בהם:

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

מו.

וישמעיה לקריה ואזלא מחמתיה. וא"ת ל"ל טעמא דמחמר תיפוק ליה משום שביטת בהמתו לחוד ואור"י דמשום שביטת בהמתו לחוד לא הוי אסרינן מכירה דלית ציה איסור כי אס לפי שעה משום נסיוני ודוקא שאלה או שכירות אסרינן משום שביטת בהמתו משום דעושה כל השבת אבל משום נסיוני דאין זו איסור אלא לפי שעה לא אסרי' אי לאו טעמא דמחמר * דחמיר טפי: **ישראל' ששבר פרה מבחן יאבילנה כרשיני תרומה**. נראה לר"י דמייירי בצאין מוונותיה על ישראל אלא על כהן מדלא קתני אע"פ שמונותיה עליו כדקמני צסיפא ועוד דאם היו על ישראל אדדייק מסיפא דשכירות לא קניא לידוק מירשא וניחא נמי שיכול להאכילה כרשיני תרומה כיון שמונותיה על הכהן ואין כאן חשש: **והשתא דאמרת שכירות לא קניא**. הכא מסקינן דשכירות לא קניא וקשה דבפרק הובב (צ"מ דף נו: וס' ד"ה והא) מסיק דשכירות יש לה אונאה מדמכניז וכי תמכרו ממכר לעמייתך ולא תכניז וכי תמכרו ממכר לעולם אלמא ממכר קרינן ליה וי"ל דמכירתה בשבת חייב חטאת מתקוף לה רב שישא בריה דרב אידי ושכירות מי קניא והתנן ^(א)אף במקום שאמרו להשכיר לא לבית דירה אמרו מפני שמכנים לתוכו עבדות כוכבים ואי ס"ד שכירות קניא האי כי קא מעייל לביתו' קא מעייל שאני עבדות כוכבים דחמירא דכתיב ^(ב)ולא תביא תועבה אל ביתך מתקוף לה רב יצחק ברי' דרב משרשיא ושכירות מי קניא והא תנן ^(ג)בישראל ששבר פרה מבחן יאבילנה כרשיני תרומה וכהן ששבר פרה מישראל אע"פ שמונותיה עליו לא יאבילנה כרשיני תרומה ואי ס"ד שכירות קניא אמאי לא יאבילנה פרה דידיה היא אלא ש"מ שכירות לא קניא והשתא דאמרת שכירו' לא קניא גזירה משום שכירות וגזירה משום שאלה וגזירה משום נסיוני רב ארא לובוני חמרא אידא דספסירא אי משום נסיוני רב ארא לובוני חמרא אידא דספסירא אי משום נסיוני קא צעיי ליה ורשצ"ם פירש בשם רש"י דהבא דוקא פרה שאין רגילין לעשות בה מללכה אבל שוורים שרובן למללכה אין מוכרינן ועגלים וסחיין נהי דהשתא לאו בני מללכה נינהו מ"מ לכשיגדלו יהיו בני מללכה וקשיא לר"ת על פירוש זה דאדרבה בכל התלמוד משמע דפרות יותר הן צנות חרישה כדאמרי' בסמוך

ומנא

דפרה החורשת בשביעית ובפ"ק דפסחים (דף יז.) שתי פרות היו חורשות בזה המשחה וכן (צ"מ פ.) השוכר פרה לתרוש בזה (א) השולא פרה כי השוורים היו נוגחים כדאמרי' (צ"ק מו.) שור שגגח ואע"ג דאמרי' שוורים רוצא לרדיא וצני צפי' המוכר פירות (צ"ב צג:) מ"מ אינם רואים למללכה כמו פרות לכן נראה לר"ת דצין פרות צין שוורים אמר דלשחיטה וצניניהו ומתני' דקתני בהמה גסה היינו בהמה טמאה כפ"ה ועגלים נקט דוקא דלמללכה קצעי להו דאילו לשחיטה לא היה טורח לקנותם ולגדלם וסחיים נמי לרבותא נקט דאע"ג דהשתא לא חזו למללכה אסור למכרם וקשה על פירוש ר"ת דלקמן (דף נז.) כי צעי שור של פטם מהו משמע הא שאר שוורים אסרי ואור"י דלעולם שאר שוורים מותרים אבל התלמוד מסופק כי אולי יש להחמיר בשור פטם משום דכי משהי ליה עציד מללכה על חד תריץ וא"כ ראוי הוא למללכה יותר משוורים אחרים ור"ת פירש שור פטם לאו מפוטם עדיין הוא אלא עומד להתפטס ולכן הוא שואל כי שמא יש לאסור זו יותר משאר שוורים דאדמשהי ליה לפטמו מימליך

דפרה החורשת בשביעית ובפ"ק דפסחים (דף יז.) שתי פרות היו חורשות בזה המשחה וכן (צ"מ פ.) השוכר פרה לתרוש בזה (א) השולא פרה כי השוורים היו נוגחים כדאמרי' (צ"ק מו.) שור שגגח ואע"ג דאמרי' שוורים רוצא לרדיא וצני צפי' המוכר פירות (צ"ב צג:) מ"מ אינם רואים למללכה כמו פרות לכן נראה לר"ת דצין פרות צין שוורים אמר דלשחיטה וצניניהו ומתני' דקתני בהמה גסה היינו בהמה טמאה כפ"ה ועגלים נקט דוקא דלמללכה קצעי להו דאילו לשחיטה לא היה טורח לקנותם ולגדלם וסחיים נמי לרבותא נקט דאע"ג דהשתא לא חזו למללכה אסור למכרם וקשה על פירוש ר"ת דלקמן (דף נז.) כי צעי שור של פטם מהו משמע הא שאר שוורים אסרי ואור"י דלעולם שאר שוורים מותרים אבל התלמוד מסופק כי אולי יש להחמיר בשור פטם משום דכי משהי ליה עציד מללכה על חד תריץ וא"כ ראוי הוא למללכה יותר משוורים אחרים ור"ת פירש שור פטם לאו מפוטם עדיין הוא אלא עומד להתפטס ולכן הוא שואל כי שמא יש לאסור זו יותר משאר שוורים דאדמשהי ליה לפטמו מימליך ועציד ציה מללכה וא"ת נהי דלשחיטה וצנה מ"מ ניחוש שמו ירביענה קודם שיטענה כי ההוא עובדא דאין מעמידין (לקמן דף כב:) **עבד כוכבים** שלקח אווזא מן השוק רבעה חנקה ואכלה וי"ל דמילתא דלא שכיח היא ולא גזור ציה רבנן והשתא חזינן דלכ"ע צין לרשצ"ם צין לר"ת אסור למכור לעובדי כוכבים עגלים וסחיין וכל בהמה טמאה וע"כ יש לתמוה במה היו סומכין למכור עגלים וסחיין לעובדי כוכבים וגם מסוסים נמי יש לתמוה דבשלמא אותן שאין מיוחדים אלא לרכיבה ניחא דהא פסיק ר' יוחנן (לקמן טו.) ככן בתיבא הממיר בסוס לפי שעושה זו מללכה שאין זה איסור דאורייתא ומטעם האוכף אין לאסור דהאוכף בטל לגבי האדם הרוכב עליו אבל מאותם סוסים שהם מיוחדים למשוך בקרון וגם לפעמים שהעובד כוכבים מפרש שקוניה בשביל מללכת חרישה ומשיתך קרון קשאי וי"ל דלפי מקנת התלמוד דשרי למזבן אידיא דספסירא ומפרש טעמא משום דלא ידעה ליה לקליה ניחא דגם בהמות שלנו אינן מכירות בקולנו וליכא למיחש לנסיוני גס אין רגילות להשאלם ולהשכירם מיהו מאותם שרגילים לשכור לעובדי כוכבים קשאי וי"ל דודאי הם הא דאסור למכור בהמה טמאה היינו דוקא צימיהם שהיו הרבה צידה ואם היה לו ללדס בהמה שאינו רריך לה היה מוכרה לחצרו ולא היה מפסידה אבל עתה מה יעשה שלא ימנא למכור יפסידנה ולכן נהגו הגאונים שגבולה הימר בדבר וכה"ג איכא לקמן דפריך אפי' חמיני ושעמי נמי לא מזבנן ומשני א"א ה"נ א] אבל כיון דא"א שרי ופסק רבינו ברוך דלפי זה אין להמיר אלא כשקונה הסוס לצורך עצמו וממלך עליו למכרו דאם לא ימכרנו יפסיד אבל לוקח סוסים למכרם כדי להרויח אסור דלא יקחם ולא יפסיד בהם:

מיי

עין משפט ונר מצוה

רבינו חננאל

ופרק' כיון דובנה לא רבעה דאמר משמיה דרב עובד כוכבים חס על בהמתו [שלא] תיעקר ואינו רובעה: פ"ה' ובכ"מ אין מוכרין להם בהמה גסה. מאי טעמא נהי דלרביעה לא חיישי' עבדי בה מלאכה בשבת והתורה אמרה למען ינוח שורך וגו' ואמרין מכרי לא אזהר רחמנא הנהא אלא בבהמתו של ישראל אבל עובד כוכבים כיון דובנה קנייה בהמת עובד כוכבים היא ליעבדי בה מאי דבעי ודחי' גזר' מכירה אטו שכירות ואטו שאלה דבהמת ישראל היא. ומקשי' שכירות ושאלה נמי כל ימי שכירותה וכל ימי שאליתה כמכורה היא וקנאה עובד כוכבים אלא גזירה משום נסיוני פי' מכרה לו על מנת שינסה אותה ואם לא תישר בעיניו יחזירנה לו חיישי' דלמא אתי במעלי שבתא סמוך לשקיעת החמה וא"ל עובד כוכבים לישראל תא נסיה ושמעה לקליה ואולה מחמתיה ומנצא כמחמר בשבת ואסור. ומקשי' ושכירות מי קניא והתנן אף במקום שאמרו להשכיר לא לבית דירה אמרו מפני שמכנים עבדות כוכבים לתוכה ואי ס"ד שכירות קנייה עובד כוכבים כי קא מעייל בביתיה קא מעייל. ותוב נתן כהן ששבר פרה מישראל אע"פ שהייב במוונותיה לא יאבילנה כרשיני תרומה ואי ס"ד קנייה אמאי לא יאבילנה כרשיני תרומה פרה דידיה היא וניחא הא סברא דשכירות קנייה ואמרין השתא דאמרת שכירות לא קנייה גזירה מכירה אטו שאלה אטו שכירות אטו נסיוני: רב אחאי שרא לובוני חמרא אנב ספסירא. אמר מאי איכא למיחש אי משום נסיוני הא לא ידעה ליה לקליה דאולא מחמתיה אי משום שאלה ושכירו' ספסירא כיון דלפי ח) שעתיה הוא מובין לא מושיל ולא מוגר ועוד משום דלא נגלו מומי דבהמה: ירושל' עבר ומכר קונסין אותו כשם שקונסין להלכה כך קונסין למנהג. חד בר נש וכן גמלא. אתא עובדא קמי ריש לקיש וקנסיה (ג) בדי פלא בגין דיחודי גמלא. אמר ר' בון לסיסור קנס והוון צווחין לבויה ברא דמסיסור לארמיא: רב הונא וכן פרה לעובד כוכבים א"ל רב חסדא מאי [טעמא] עבד מר הכי אמר ליה אימור לשחיטה קנאה

(א) כ"ה גי' הרי"ף והא"ש ו"ל ע"ש.

(ג) צירושלמי בספחים פ"ד ה"ג דקנסיה כגמלא וכן צ"ל גם כאן.

מז:

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

מסורת הש"ס

נר מצוה

סח א מיי פ"ח מהל' שמיטה ויובל הל' ו:
 סט ב מיי פ"ח מהל' שבת הלכה ג סמג
 לאוין קה טו"ש"ע א"ח סי' שה סעיף א:
 ע ג מיי פ"ח מהל' שמיטה ויובל הל' ו:

עַבְדְּךָ מִיִּי שֶׁם הַלֵּלָהּ בִּי:
עַבְדְּךָ הוּא מִיִּי פֶכֶ"ב מֵהֶלֶל
אִסּוּרֵי צִיָּאָה הַלֵּלָהּ הוּא
סִמְגָה לְאֻזֵּן קָלוֹ טוֹר אֶה"ע
סִי כד:
[עַבְדְּךָ וְשִׁי"ע אֶה"ע סִי כב
סִי ע"ד]:

עג ז ח ט מ"י פ"ט
מהל' עבודת כוכבים
הלכה ח ופ"ב מהל' רוח
הלכ' יב יג יד סמג לאוין
מה טוש"ע י"ד ס"י קנא
סעיף ה:

דבינו חננאל

[illegible][illegible]

ת בהמתו בשביעית. פירש
מכירות ושאלה ונקיוני ואי
צשחיתה חבל גבי עוזד
בהמתו צשצת ואיכא למיגזר

וּמָנָא תִּמְרָא דַּאמְרִי
(ב) בִּשְׁׁא לֹא יִמְכּוֹר
בִּשְׁבִּיעִית וּבִ״ה *מְתִי
אִמְרוּ רַבָּה מִי דְּמִי הִ
שְׁבִיתָת בְּהִמְתּוּ בִּשְׁבִי
עַל שְׁבִיתָת בְּהִמְתּוּ
הִיכָא דַּאדָם מַצּוּה
מַצּוּה עַל שְׁבִיתָת
(ג) בִּשְׁׁא לֹא יִמְכּוֹר א
וּבִ״ה *מְתִירִין מִפְּנֵי
לֵה רַב אִשִּׁי וְכֹל הִיכָ
וְהִרִי כֻלִּים דַּאִין אָדָם
בִּשְׁבִּיעִית וְתִנֵּן (ד) דַּא
דִּשְׁאִי לְמוֹכְרִין בִּשְׁבִיעִ
הָעוֹל וְהַמְזוּרָה וְהַדָּק
כֹּל הִיכָא דַּאִיכָא
דִּמַצּוּהָ וְכֹל הִיכָא דִּ
אִעֲמֵ״ג דַּאִינוּ מַצּוּה
לְיִשְׂרָאֵל הַחֲשִׁיד לְמֹכְ
אֲבִי מ״ט עֵבֶד מִר
וּבְכִינוּ אִלּוּ וְהָא אֲזִי
כּוֹכְבִּים לְעוֹבֵד כּוֹכְבִּ
לֹא קָא מְזַבִּין אִיתִיב
בְּהִמָּה דְקָה לְכוּתִּיב
אִין מְזַכְרִין מ״ט א

ארכיטקט ומוזיקאי
במהלך השנים
אצל זכרונות
אצל זכרונות
מוסרין בהמה לרועה
מוסרין
ספר וללמדו אומנור
בפונדקאות של כוח
אצל זכרונות
זכרונות אצל
לכונן ילדיו מיוחד

תינוק ללמוד ספר
לא חשידי ועוד תנאי
זיון ולא כלי זיון ואין
ואין מוכרין להן לא
בבלים ולא שלשלאות
בוכבים ואחד כותי
אשפיות דמים
ומיחדין עמהן אלא
לעובד כוכבים וכי
תשובה ישראל עבי
נחמן אמר רבה בר
אסור למכור לעובד כ
לישראל החשוד ל
רהיט בתריה תלה
בחלא ולא אדרכיה א
שאסור למכור לעובד
ללסטים ישראל ה'
פשיטא היינו עובד
אמאי לא לעולם דלא
דיומנין דעביד לא
אין מוכרין להן תר
תריסין מ"ט אילימא
הכי אפילו חיטי וש

וּמִנָּא תִּמְרָא דַּאֲמַרִּין כִּי הָאִיגוּנָא דַּתִּנּוּ
(ב) בִּשְׁׁׁא לֹא יִמְכּוֹר אָדָם פְּרָה הַחֹרֶשֶׁת
בְּשִׁבְעִית וּבִׁה ״מִתְרִין מִפְּנֵי שִׁיכּוֹל לְשׁוֹחֲטָהּ
אִמֵּר ״רֶבֶה מִי דְּמִי הֵתָם אִין אָדָם מִצּוּוּהָ עַל
שְׁבִיתָת בְּהִמְתּוּ בְּשִׁבְעִית הַכָּא יֵאָדָם מִצּוּוּהָ
עַל שְׁבִיתָת בְּהִמְתּוּ בִּשְׁבַת אִל אֲבִי וְכֹל
הֵיכָא דַּאֲדָם מִצּוּוּהָ אֲסוּר וְהָרִי שְׂדֵה דַּאֲדָם
מִצּוּוּהָ עַל שְׁבִיתָת שְׂדֵהוּ בְּשִׁבְעִית ״וְתִנּוּ
(ג) בִּשְׁׁא לֹא יִמְכּוֹר אָדָם שְׂדֵה נִיר בְּשִׁבְעִית
וּבִׁה ״מִתְרִין מִפְּנֵי שִׁיכּוֹל לְהוֹבִירָה מִתְקִיף
הָרִי רַב אֲשִׁי וְכֹל הֵיכָא דַּאִין אָדָם מִצּוּוּהָ שְׂרִי
וְהָרִי כְּלִים דַּאִין אָדָם מִצּוּוּהָ עַל שְׁבִיתָת כְּלִים
בְּשִׁבְעִית וְתִנּוּ ״יֵאָלוּ הֵן כְּלִים שְׁאִין אָדָם
דְּרִשְׁאֵי לְמוֹכְרִין בְּשִׁבְעִית הַמַּחְרִישָׁה וְכֹל כְּלִיהָ
הָעוֹל וְהַמּוֹרָה וְהַדָּקֵר אֲלֵא אִמֵּר רַב אֲשִׁי
כֹּל הֵיכָא דַּאִיכָא לְמִיתְלָא תְּלִינָּ וְאֵעִיג
דְּמִצּוּוּהָ וְכֹל הֵיכָא דְּלִיכָא לְמִיתְלִי לֹא תְּלִינָּ
אֵעִיג דַּאִינוּ מִצּוּוּהָ רַבָּה זִבִּין הֵהוּא חֲמַרָּא
לְיִשְׂרָאֵל הַחֲשִׁיד לְמַכּוֹר לְעוֹבֵד כּוֹכְבִּים אִל
אֲבִי מ״ט עֲבֵד מֶרֶךְ הֵי אִל אֲנָא יִשְׂרָאֵל
זִבִּינִי אִל וְהָא אֲזִיל וּמוֹכְרִין לִיהָ לְעוֹבֵד
כּוֹכְבִּים לְעוֹבֵד כּוֹכְבִּים קָא מִזְבִּין לְיִשְׂרָאֵל
לֹא קָא מִזְבִּין אִיתִיבִיהָ מְקוֹם שְׁנֵהֲנוּ לְמַכּוֹר
בְּבַהֲמָה דְּקָה לְכוּתִּים מוֹכְרִין שְׁלֵא לְמַכּוֹר
אִין מוֹכְרִין מ״ט אִילִּמָּא מִשּׁוּם דְּחֲשִׁידִי
אֲרַבְעִיָּה וְמִי חֲשִׁידִי וְהַתְּנֵא ״״אִין מַעֲמִידִין
בְּבַהֲמָה בְּפִגְדָּקָאוֹת שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכְבִּים זִכְרִים
אֲצֵל זִכְרִים וְנִקְבוֹת אֲצֵל נִקְבוֹת וְאִין צ״ל
נִקְבוֹת אֲצֵל זִכְרִים וְזִכְרִים אֲצֵל נִקְבוֹת ״וְאִין
מוֹסְרִין בַּהֲמָה לְרוּעָה שְׁלֵהֲן וְאִין (ב) מִיִּיחֲדִין
עֵמֶהֶם וְאִין מוֹסְרִין לָהֶם תִּינוּק לְלַמְדּוּ
סִפֵּר וּלְלַמְדּוּ אוֹמְנוֹת אֲבָל מַעֲמִידִין בַּהֲמָה
בְּפִגְדָּקָאוֹת שֶׁל כּוֹתִים זִכְרִים אֲצֵל נִקְבוֹת
וְנִקְבוֹת אֲצֵל זִכְרִים וְאִין צ״ל זִכְרִים אֲצֵל
זִכְרִים וְנִקְבוֹת אֲצֵל נִקְבוֹת וּמוֹסְרִין בַּהֲמָה
לְרוּעָה שְׁלֵהֲן וּמִיִּיחֲדִין עֵמֶהֶם וּמוֹסְרִין לָהֶם
תִּינוּק לְלַמְדּוּ סִפֵּר וּלְלַמְדּוּ אוֹמְנוֹת אֲלֵמָּא
לֹא חֲשִׁידִי וְעוֹד תְּנֵא ״״אִין מוֹכְרִין לָהֶם לֹא
זִיזִין וְלֹא כְּלִי זִיזִין וְאִין מִשְׁחִיזִין לָהֶן אֶת הַזִּיזִין
וְאִין מוֹכְרִין לָהֶן לֹא סֶדֶן וְלֹא קוֹלְרִין וְלֹא
כְּבִלִּים וְלֹא שְׁלִשְׁלָאוֹת שֶׁל בְּרוֹז לֹא אֶחָד עוֹבֵד
כּוֹכְבִּים וְאֶחָד כּוֹתִי מ״ט אִי נִימָא דְּחֲשִׁידִי
אֲשַׁפִּיכוֹת דְּמִים וְמִי חֲשִׁידִי הָאֲמַרְתָּ
וּמִיִּיחֲדִין עֵמֶהֶן אֲלֵא מִשּׁוּם דַּתִּי לִזְבוּנָה
לְעוֹבֵד כּוֹכְבִּים וְכִי תִימָא כּוֹתִי לֹא עֲבִיד
תְּשׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עֲבִיד תְּשׁוּבָה וְהָאֲמַר רַב
נַחֲמָן אִמֵּר רַבָּה בְּרַ אֲבוּהָ כִּדְרֵךְ שְׁאֲמַרוּ
אֲסוּר לְמַכּוֹר לְעוֹבֵד כּוֹכְבִּים ״כֵּךְ אֲסוּר לְמַכּוֹר
לְיִשְׂרָאֵל הַחֲשׁוֹד לְמַכּוֹר לְעוֹבֵד כּוֹכְבִּים
״הִדְּמִי בְּתֵרִיהָ תִּלְתָּא פִּרְסִי וְאִד פִּרְסָא
בַּחֲלָא וְלֹא אֲדַרְכִּיהָ אִד דִּימִי בְּרַ אֲבָא כִּדְרֵךְ
שְׁאֲסוּר לְמַכּוֹר לְעוֹבֵד כּוֹכְבִּים ״״אֲסוּר לְמַכּוֹר
לְלִסְמִים יִשְׂרָאֵל הִדְּ אִי דְּחֲשִׁידִי דְּקִטְלִי
פִּשְׁטָא חִינּוּ עוֹבֵד כּוֹכְבִּים וְאִי דְּלֹא קִטְלִי
אֲמָאִי לֹא לְעוֹלָם דְּלֹא קִטְלִי וְהִבִּעַ בְּמִשְׁמוּטָא
דִּיזְמִינִין דְּעֲבִיד לְאַצּוּלִי נִפְשִׁיהָ תְּנוּ רַבְּנִין
אִין מוֹכְרִין לָהֶן תְּרִיסִין וְיֵאָ מוֹכְרִין לָהֶן
תְּרִיסִין מ״ט אִילִּמָּא מִשּׁוּם דְּמִגְנוּ עֲלֵיהוֹן אִי
חָכִי אֲפִילוּ חִיטִּי וְשַׁעֲרֵי נִמִּי לֹא אֲמַר ״רַב

(א) למיתלי במכירה דלפני עור תלינן
 לו פרה החרושה בשביעים. ישראל
 וזר לו חצירו פרה המלומדת לחרושה
 מזווה על שביעת בהמתו בשביעים.
 הלכן ליכא למיגזר משום שאלה
 ושבירות וסוקיו ואי משום לפני עור
 לא תתן מכשול תלינן בשחיטה אכל
 גבי עובד כוכבים לענין שבת אדם
 מזווה על שביעת בהמתו בשבת ואיכא
 למיגזר משום כל היי אדם מזווה
 על שביעת שדו. שנת שבתון יהיה
 לארץ: לא ימכור. לו ישראל החשוד
 על השביעים. קידמה
 דתתמא לזרעיה קיימא ועבר אלא לפני
 עור: להוציאה. לעשותה שדה צור
 שלא יזרענה: המחרישה וכל כליה.

דסתמייחו לעבודת קרקע^ט וחסמם
לאו משום שמה דלקמיה הכא קא זצין
להו שיהי כל שעה הן מ'זין: המורה.
זל"א שבוזורה את הגורן לרוח להעביר
הקס ובש"א גורן עורר דא את הקרקע:
והדקר. מרא פ'סור"א: דאיכא למיסלי
בגון בהמה ושעה ירי דשדה ארס פופין
לקנות משום דאינו מאי לו כל שעה
לקנות ומשום שמה^י דלקמן קא זצין
ליה: דליכא למיסלי. בגון כלים הללו:
חמרא. ליכא למיתלי בשחיטה: לישראל
לא מוצן ליה. בתמיה. הלכך תלינן
בישראל: בהמות וזרים אלל. עובדי
כוכבים וזכרים דרבעי להו: נקבות אלל.
עובדות כוכבים נקבות כדמפרש ב'פ'
שני (לקמן דף כב:) דעובדי כוכבים מ'זין
אלל נשי צבריהן וזימנין דלא משכח את
רבעי להי שטורדא רובדא ורבעות
דבעות. וזריא ד'ישראל: ואל"י וזריא אלל

לזכר: ואין מוסרין בהמה לרועה. עובד
 כוכבים משום רביעה: ואין מסייעדין
 עמהם. שחשוד על שפירות דמים: ואין
 מוסרין להם סיועוק. דמשכיל ליה למינות
 ועוד משום משכב זכור והן מזהדין
 עליו דכתיב (בראשית ב') ודבק אשתו
 לא כזכור: אלא לא חשידי. כותים
 לרביעה ואפי' הכי קתני בברייתא
 קמייתא דבהמה דקה תליא במנהגא
 הא בהמה גסה אסור לצונו להו אלא
 משום דהדר מוזנין ליה לעובד כוכבים
 חיישין: אין מוכרין לן. לעובדי כוכבים:
 לא זיין. סייף ורומח: כלי זיין. בית דר
 לרומח ונדן לסייף: סדן. לשום זו רגלי
 איש ובלשון אשכנז שטו"ק בלע"ז זיפ"י:
 הכל כנס' בלע"ז שש"ל נפשו. פרו"ש
 וכל הדין משום דלא לזקוק מהו שרעל:
 מ"ע. אכתיז קאי: ואי ניומא. חסיד דמותי
 אשפיות דמים חשידי: והא אמר. לעיל
 מתיידין עמהם אלא לא חשידי: לא
 עבדי תשובה. לחזור זו ולחוש לדברי
 חכמים שאסורו למכור לעובד
 כוכבים: עבדי תשובה. ואיית ולא
 מוזנין ליה לעובד כוכבים: רעו. רבה:
 פטריה. דההוא ישראל למהידר
 ולתזקן חמרא מיניה: בתלא. וכן
 החולות מקום קשה להילוך: ואלא
 אדריכיה. לא השיגו. ודומה לו בפלגש
 גבצה (שופטים כ) כתרז את בנימין
 הרדיפוהו מנוחה הדריכוהו * צבירה
 מקום מנוחתם השיגום השבטים לצני
 בנימין: הי"ג לעולם דלא קטיל
 ובמשמוטא דעבדי לאאולי נפשיה. לסטים
 השומט ממון מיד בעליו ונמלט
 והולך וכשרודפין אחריו נלחם וממיל
 עגמו ומאכז זה את ממונו:
 א

[illegible]

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואין מתייחדין
עמאס: (ב) רש"י ד"ה
המחרישה וכו' לעבודת
קרקע והכא לאו משום
שתא דלקמיה קא זבין
להו השתא שהרי כל
שעה: (ג) ד"ה דאיכא וכו'
שתא דלקמיה קא זבין
ליה:

לעזי רעס"י

פל"א [פיל"א]. יעה.
 פישור"א [פשו"ר].
 מעדר.
 שטו"ק. סד (לכבילת
 רגלים).
 ציפ"י [צי"ף]. סד
 (לכבילת רגלים).
 בווי"ש [בויר"ש]. כבלים.
 פרוי"ש [פיריי"ש].
 שלשלאות, אזיקים.

רבינו חננאל (המשך)

